

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund

I perioden fra 1994 til 2004 er antallet af årselever på folkehøjskolerne faldet med ca. 30 pct. I samme periode er antallet af skoler faldet med 15 pct. Faldet i søgningen skyldes dels, at rekrutteringsgrundlaget er blevet mindre med de små ungdomsårgange, dels at en mindre del af de unge vælger at gå på højskole. Den korte periode, aktivitetsfaldet er sket over, har bragt højskolerne under et økonomisk pres. Denne udvikling er baggrunden for, at undervisningsministeren i december 2003 nedsatte et højskoleudvalg, der bl.a. fik til opgave at drøfte højskolernes placering i det danske samfund med udgangspunkt i den gældende formålsbestemmelse i højskoleloven. Forudsætningen for udvalgets arbejde var udgiftsneutralitet.

Udvalget konkluderer, at folkehøjskolernes krise ikke kun kan tilskrives den demografiske udvikling, men også er en strukturelt begrundet krise. Udvalget stiller på denne baggrund følgende forslag til afhjælpning af skolernes krise:

- 1) Hovedsigte
 - a) Et flertal af udvalget foreslår, at folkehøjskolernes hovedsigte ændres fra "folkelig oplysning" til "livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse".
 - b) Hele udvalget foreslår, at folkehøjskolerne skal dokumentere, hvorledes hovedsigtet indgår i det enkelte kursus.
- 2) Realkompetence.
 - a) Udvalget foreslår, at Undervisningsministeriet tager initiativ til at udvikle metoder til vurdering af den enkeltes kompetencer, således at de omfatter personlige, sociale og almene kompetencer samt evnen til at kunne kombinere forskellige faglige områder. Metoderne bør indgå i de kommende vurderinger af realkompetence på de enkelte uddannelser.
 - b) Udvalget foreslår, at Undervisningsministeriet tager initiativ til et udviklingsprojekt, hvor højskolerne indgår i et samarbejde med uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, hvor forskellige modeller for dokumentation og godskrivelse af realkompetence afprøves.
- 3) Vejledning af elever
 - a) Udvalget foreslår, at der bør ske et øget samarbejde mellem højskolerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning og studievalgscentre.
 - b) Udvalget foreslår, at der skal ske en efteruddannelse af de højskolelærere, som skal varetage højskolernes vejledning.
 - c) Udvalget foreslår, at effekten og kvaliteten af højskolernes vejledningsindsats evalueres om senest fem år.
- 4) Formelle uddannelser på højskoler inden for gældende lovgivning.
 - a) Udvalget foreslår, at der udarbejdes en vejledning i samarbejde mellem højskoler og formelle uddannelsesinstitutioner.
 - b) Udvalget foreslår, at samarbejdsmulighederne indskrives i relevant uddannelseslovgivning.
 - c) Udvalget anbefaler, at Folkehøjskolernes Forning i Danmark kortlægger, i hvilket omfang højskolerne anvender alle de eksisterende muligheder for at bidrage til elevernes formelle uddannelser og at offentliggøre disse informationer med henblik på, at højskoler og uddannelsesinstitutioner bliver bekendt med mulighederne.
 - e) Udvalget anbefaler højskolerne at beskrive/dokumentere det enkelte højskoleopholds indhold med henblik på at tydeliggøre, hvilke kompetencer den enkelte elev har haft mulighed for at udvikle.
- 5) Undervisning efter anden lovgivning
 - a) Et flertal af udvalget foreslår, at højskolerne skal have mulighed for at tilbyde undervisning efter anden lovgivning.
 - b) Flertallet anbefaler, at der udformes principper for højskolernes køb af undervisning efter anden lovgivning, som kan medvirke til at styrke